

Van: Pala <info@pala.be>
Verzonden: dinsdag 11 juni 2013 3:33
Aan: Veerle Solia
Onderwerp: Begin van derde, wereldwijde voedselcrisis - Kortfilmpje: wie heeft de macht over het geld?

Wordt deze nieuwsbrief niet goed weergegeven? [Klik hier.](#)

PALA

Onze globaliserende wereld in woord en beeld
NIEUWSBRIEF

11 June 2013

Inhoud

Inleiding – is er iets belangrijker?

Begin van derde, wereldwijde voedselcrisis

Filmpje – bankieren door de eeuwen heen

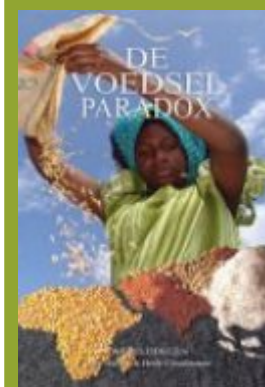
PALA werkt zonder subsidies – Ja, ik word steungever

Inleiding

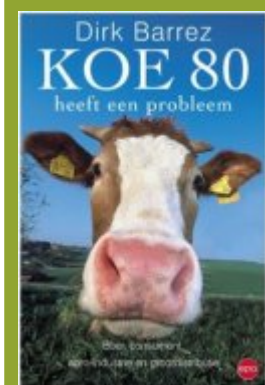
Is er iets belangrijkers dan voedsel? Eten moeten we immers allemaal, zonder kunnen we niet. Met PALA kijken we daarom regelmatig hoe het onze landbouw vergaat. Want geef toe, een wereld waarin bijna 1 miljard mensen honger hebben, dat is een groot probleem.

Een heel gezaghebbende stem is Jan Douwe van der Ploeg, hoogleraar Rurale Sociologie aan de Landbouwniversiteit van Wageningen. Hij waarschuwt voor een grote wereldwijde landbouwcrisis, en geeft ook de uitwegen aan. We publiceren graag een interview met hem, een interview dat samen met 13 andere verscheen in het nieuwe boek **De Voedselparadox**.

Ook in deze PALA, aandacht voor een viraal filmpje van New B, over de geschiedenis van het bankieren door de eeuwen heen, een aansporing voor ons allemaal om zelf als burgers de macht over het geld te grijpen.

[Nieuw Boek](#)
[De](#)
[Voedselparadox](#)

[Koe 80 heeft een](#)
[probleem](#)
[19 € – verzending](#)
[inbegrepen](#)

Begin van derde, wereldwijde voedselcrisis

Na de twee grote voedselcrises van 1880 en 1930, staan we nu aan het begin van de derde, wereldwijde landbouwcrisis. Aan het woord is Jan Douwe van der Ploeg, hoogleraar Rurale Sociologie aan de Landbouwuniversiteit van Wageningen. We publiceren hier het integrale interview met hem dat verscheen in het boek *De Voedselparadox*.

Wat we de afgelopen jaren in de wereld hebben kunnen zien zijn stijgende voedselprijzen, slinkende graanvoorraden, voedselrellen en boerenprotesten. Staan we aan de vooravond van een voedselcrisis?

Ja, volgens mij staan we nu aan het begin van de derde, wereldwijde landbouwcrisis. Rond 1880 en 1930 hebben er al twee grote voedselcrises plaatsgevonden.

De crisis van 1880 had vooral te maken met de massale import van goedkope bulkproducten als graan naar Europa. Dat zorgde voor allerlei verdringingseffecten. Een groot deel van Europa schakelde toen over op de productie van hoogwaardige producten als vlees- en tuinbouwproducten. De crisis van 1930 had vooral te maken met wegvallende koopkracht. Het antwoord daarop was de ontwikkeling van landbouwpolitiek. Op dit moment is er opnieuw sprake van een massale import van goedkope landbouwproducten. Deze keer gaat het echter niet alleen om goedkope bulkproducten, maar ook om hoogwaardige producten, die hier op de markt gebracht worden. Bijvoorbeeld asperges uit Peru, rundvlees uit Brazilië, kippenvlees uit Thailand, bloemen uit Kenia en melk uit de Oekraïne. Wat vroeger een verdediging vormde voor de Europese landbouw – hoogwaardige producten – komt nu als goedkope import hier binnen. Tegelijkertijd is er als gevolg van de financiële crisis en de daarmee samenhangende recessie sprake van een afname van koopkracht. Het klassieke antwoord daarop, landbouwpolitiek, is niet meer mogelijk. Die mogelijkheid is weggeliberaliseerd. Daar komt bij dat kredieten fors duurder zullen worden, ook in de landbouw.

In uw boek 'The New Peasantries' introduceert u het begrip 'Empire'. Waar staat dit voor?

Een Empire is een imperium. Een voedselimperium is op de

DVD Koe 80 heeft een probleem
10 € – verzending inbegrepen

SLECHTS 6 EURO
verzending inbegrepen

allereerste plaats een wereldwijd netwerk, dat de productie, verwerking, distributie en consumptie van voedsel zo veel mogelijk reguleert. Een groot deel van deze imperia is tot stand gekomen via een razendsnelle expansie, gefinancierd met kredieten. Er moet zoveel mogelijk worden verdiend om die kredieten terug te kunnen betalen. Er wordt veel waarde aan het lokale onttrokken; en die waarde wordt geconcentreerd in het centrum van het imperium. Wat naar de buitenkant stroomt – naar producenten, distributeurs, etc. – is verhoudingsgewijs maar mondjesmaat.

Omdat deze imperia wereldwijd opereren en vanuit een centraal punt hun zaken regelen, wordt er gewerkt met steeds dezelfde soort van standaardoplossingen. Of het nu gaat om de productie of de verwerking of distributie van voedsel: men legt overal eendere regels op waaraan lokaal moet worden voldaan, terwijl die vaak slecht harmoniëren met de lokale ecosystemen. Met de specificiteit van velden, dieren, mensen en de geografie wordt weinig rekening gehouden. De huidige imperia zijn bij uitstek onduurzaam. Het overal opleggen van eendere regels, waaraan lokaal moet worden voldaan: dat schakelt de eigen verantwoordelijkheid van mensen voor een belangrijk deel uit. Het tast ook het vermogen aan om de eigen situatie te verbeteren. Maar dat doet er niet toe. De macht van een imperium moet er juist toe leiden, dat zoveel mogelijk producenten en consumenten afhankelijk zijn van het imperium en zich daarnaar gedragen.

U noemt deze voedselimperia in uw boek 'vampieren'. Kunt u verduidelijken wat u hiermee bedoelt?

Ja, de huidige imperia handelen tot op zekere hoogte als een soort vampieren. Dat is ook wat ik in Peru, in Catacaos, heb zien gebeuren. De kust van Peru is een extreem droog woestijngebied, dat wordt doorkruist door een aantal rivieren, waarlangs er geïrrigeerde landbouw is (irrigatie is de kunstmatige winning en verdeling van water; red.). Water is er bij uitstek schaars. En wat zien we? Grote gedeelten van de Peruaanse kust zijn inmiddels gespecialiseerd in het telen van asperges en soortgelijke producten, die met een jumbojet naar Europa worden gevlogen. Asperges is biologisch gezien niet veel meer dan verpakt water met een aparte smaak, dat in cellen zit ingepakt. Vanuit een van de meest droge gebieden ter wereld wordt dus een deel van het heel schaarse water naar Europa geëxporteerd.

Als dat in Peru ontwikkeling zou brengen, zou het misschien nog tot daar aan toe zijn. Maar realiteit is, dat het in Peru leidt tot harde sociaal-economische uitbuiting, tot het buitenspel

zetten van boerengemeenschappen. Boeren, die in de loop van de tijd hebben bewezen de streek met hun producten tot ontwikkeling te kunnen brengen, worden als zijnde irrelevant gewoon opzij geschoven.

Een derde punt: het geheel gaat gepaard met een rücksichtsloze ecologische ontvricting, ook een vorm van vampirisme. Er wordt volop geïrrigeerd omwille van de asperges, maar niet gedraineerd (drainage is de afvoer van water met het oog op het voorkomen van te grote zoutconcentraties in de bodem; red.). Over een jaar of zeven verzilt al die grond, om vervolgens te worden afgeschreven. Voor dit soort 'hit and run' industrieën is dat geen probleem. Ze schuiven gewoon op naar andere gebieden!

Je zou toch veronderstellen dat dit soort ontwikkelingen opvalt? Maar het lijkt niet te worden gesignaleerd. Heeft u daar een verklaring voor?

Laat ik beginnen met te zeggen, dat ook mij dit erg verbaast. Het lijkt wel alsof het om weggestopte, verborgen realiteiten gaat. Ik denk dat dit voor een belangrijk deel komt omdat er in toenemende mate een afstandelijke, virtuele wereld gecreëerd wordt, die allerlei zaken, die we liever niet zien, verhult, en aansprekende formules daarvoor in de plaats stelt. In het debat over het wereldvoedselvraagstuk wordt er bijvoorbeeld gezegd, dat de wetenschap nog gigantische technologische mogelijkheden heeft om de voedselproductiviteit te verhogen en dat, als we die maar verder perfectioneren en meer landbouwkundig onderzoek doen, het wel goed komt. Prima allemaal. Maar dringt het dan niet door, dat dit niet het echte probleem is?

Neem het voorbeeld van Catacaos in Peru. Je hebt er velden en daarnaast wonen boerenfamilies. Deze hebben honger en zouden deze velden dolgraag bewerken. Maar dat kunnen ze niet. Niet omdat ze niet beschikken over de nodige kennis of omdat er niet genoeg landbouwkundig onderzoek zou zijn. Nee; dat komt omdat ze geen water krijgen. Dat wordt namelijk afgetapt voor de aspergevelden. En als ze al water krijgen, dan krijgen ze geen kredieten. Mochten ze al kunnen produceren, dan kunnen ze hun producten niet afzetten, omdat ze te maken hebben met een sterk monopolistische controle over de markten. Als ze voor de lokale markt zouden willen produceren, dan kunnen ze dat wel vergeten; want ze moeten concurreren met producten uit de Verenigde Staten of elders, die veel goedkoper zijn. Mensen krijgen geen kansen: dáár ligt het probleem.

In de debatten over de wereldvoedselsituatie en eventuele

voedseltekorten valt niet één keer het woord boer. De debatten gaan niet over de boer, die het voedsel zou moeten produceren. We hebben een abstracte, virtuele wereld gecreëerd, waarmee het onderwerp voor onszelf en in de discussies en het politieke betoog hanteerbaar lijkt. Maar een aantal essentiële punten – fricties, pijnlijke punten, dwarse visies – zijn uit het beeld weggepoetst.

Lees het volledige interview – [klik hier](#)

Meer info en bestellen boek De Voedselparadox – [klik hier](#)

Wie heeft de macht over het geld? – kortfilm New B

Wist u dat de Romeinen de eerste bankiers waren in deze streken? En dat de tempeliers al termijndepositio's uitschreven?

Een korte geschiedenis van bankieren in België door de eeuwen heen.

Gepresenteerd door New B, het initiatief voor een nieuwe coöperatieve bank van PALA.be en vele andere organisaties samen met nu al meer dan 42.000 individuele coöperanten.

[Klik hier](#) om het filmpje te zien

[Klik hier](#) voor meer info over New B en om coöperant te worden

BOEK 'VAN EILAND TOT WERELD' voor SLECHTS 12 € – verzending inbegrepen

UITZONDERLIJK AANBOD. Het boek *'Van eiland tot wereld. Appèl voor een menselijke samenleving'* (258 p.) bestellen kan voor slechts 12 €, verzending inbegrepen (winkelwaarde 19 € – [klik hier](#))

Wanneer u dit meer uitgebreide boek *'Van eiland tot wereld. Appèl voor een menselijke samenleving'* (258 p.) bestelt samen met het meer recente *'van Verontwaardiging naar Verandering'* (3de druk al, 72 p.) betaalt u slechts 15 €. En dat is eveneens met de verzending inbegrepen (winkelwaarde 25 €) – [klik hier](#) voor dit voordeelaanbod

JA, IK WORD NU PALA 2 EURO STEUNGEVER

PALA.be werkt zonder subsidies. Met slechts 2 euro per maand verzeker ik de verdere uitbouw van PALA... klik hier

WERK MEE AAN EEN LEEFBARE WERELD Ben je tevreden over PALA ?

Mail hem dan door naar vrienden en kennissen.

Wil je geen enkele PALA missen, om gratis in te schrijven, klik hier

BOUW MEE AAN EEN LEEFBARE WERELD Zie je onze initiatieven zoals de PALA brief, onze websites, boeken en DVDs wel zitten?

We willen graag nog meer doen.

Uw steun is welkom op rekeningnummer 979-2186488-16 met vermelding "steun Global Society vzw"

Uitschrijven